N°. 699. **DE GRONDWET.** 1855.

ZONDAG 26, MAANDAG 27 AUGUSTUS.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . *f* 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . " 5.50.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon, Beursteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet. Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . *f* 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . " 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden worden geplaatst tegen betaling van *f* 1, het zegelregt daaronder begrepen.

Het Amsterdamsche belastingstelsel.

III.

Ons schiet nog over, dat wij de laatste punten van het adres van den Gemeenteraad beschouwen, waarbij voor Amsterdam eene bijzondere wet wordt gevraagd, krachtens art. 255 der Gemeentewet, ten einde van de daarbij voorgeschrevene regels te mogen afwijken.

II. Men verlangt wijziging van de tabel van verhooging van het personeel, behoorende bij art. 242; maar het valt dadelijk in het oog, dat die wijziging niet begrepen is onder de regels, waarvan krachtens art. 255 des noods kan worden afgeweken, en hiermede is reeds dadelijk beslist, dat eene bijzondere wet aan het geopperd bezwaar — gesteld dat het gegrond ware — niet kan te gemoet komen. Maar het doel, dat men zich met die wijziging voorstelt, is, ook zonder afwijking van de tabel, bereikbaar, wanneer men slechts bij eene eigene plaatselijke directe belasting aanvult of herstelt, wat men door de progressie van opcenten op de personele belasting buiten billijke verhouding acht.

De plannen, die men te Rotterdam en te 's Gravenhage heeft ontworpen hebben zoodanige strekking, daar men hen, die eén inkomen van minder dan *f* 300 's jaars genieten en zij, die een huis bewonen van beneden de *f* 300 huurwaarde niet wenscht te treffen, in den hoofdelijken omslag of de eigene directe belasting, die men op het oog had in te voeren, en waarvan men de uitvoerlijkheid niet schijnt te betwijfelen. En nu rijst natuurlijk de vraag bij ons op, waarom hetgeen te 's Gravenhage en te Rotterdam niet onmogelijk wordt geacht, te Amsterdam onuitvoerlijk zou wezen? Het heeft bij ons opmerking gebaard, dat noch in het uitgebreid rapport der Raads-Commissie, noch in de voorlezingen over de geschiedenis der finantien van Amsterdam eenig gewag is gemaakt van de uitkomsten eener vroegere heffing van een stedelijken omslag of eigen plaatselijke directe belastingen.

Zou zulk eene heffing nimmer, of liever onder de tegenwoordige orde van zaken hebben plaats gehad? Het is ondenkbaar, vooral als wij niet over het hoofd zien dat o. a. art. 14 der wet van den 27 Februarij 1815 (*Staatsblad* no. 20) ook binnen de hoofdstad des Rijks niet buiten toepassing kan gebleven zijn. Het komt ons ten minste onbegrijpelijk voor, dat met geen enkel woord gewag gemaakt is van de grondslagen, welke door het stedelijk bestuur zijn gelegd, om de heffing bij art. 72 van die wet bedoeld, te regelen en offer de wijze van invordering, die plaats had, zoowel als van de meerdere of mindere gunstige uitkomsten, die eene heffing heeft opgeleverd, welke toch zeker gedurende een tijdvak van twaalf jaren plaats had. Dat vermoedelijk verzwijgen van hetgeen tot de geschiedenis van het belastingstelsel kan gerekend worden te behooren, geeft aanleiding tot allerlei gissingen die gevoed worden door den blijkbaren afkeer, die steeds heerschende was en erfelijk schijnt, van alle mogelijke directe belastingen. De goede trouw vordert intusschen, dat alle feiten worden aangehaald, om de uitkomsten van het stelsel, dat vroeger of later gewerkt heeft, met juistheid te kunnen beoordeelen. Men komt nu natuurlijk tot het vermoeden, dat het verzwegen feit niet in de thans aangenomen stelling valt; maar welligt veel van hetgeen betoogd is, zou omverwerpen en het ware zeker voor de onpartijdige beoordeeling van hetgeen de Gemeenteraad van Amsterdam begeert, van groot belang geweest, zoo de Minister van Binnenlandsche Zaken zich de zekerheid had doen geven, indien hij die niet reeds voldoende in zijne voormalige betrekking als hoofd van het gemeentebestuur had verkregen, dat te Amsterdam nimmer eene eigen directe belasting was geheven. Die zekerheid had trouwens nog wel geen bewijs gegeven, dat die heffing in 1855 onmogelijk of onuitvoerlijk was, maar zij had immers de bezwaren kunnen leeren kennen, die vroeger zich hadden voorgedaan en die nu ook onvermijdelijk waren.

Alvorens van dit tweede punt afscheid te nemen, moeten wij opmerkzaam maken op eene inconsequentie der Regering, wanneer zij, wat verwacht kan worden na de mededeeling van haar voornemen aan den Gemeenteraad van Amsterdam in het voor de hoofdstad bestemde wetsontwerp mogt opnemen eene afwijking van de bij art. 242 der Gemeentewet bedoelde tabel; terwijl zij voor 's Gravenhage daartoe geen aannemelijken grond meende te kunnen vinden. Immers voor de residentie bestond daarvoor eerder een allezins gegronde reden, daar Scheveningen volgens het slot van art. 1 der wet van 24 April 1843 als eene afzonderlijke gemeente wordt beschouwd; doch waar juist om hare bevolking het hoogste getal gemeente-opcenten reeds geheven wordt van aanslagen, die in de residentie slechts aan eene verhooging van 5 opcenten ten behoeve der gemeente onderworpen zijn.

III. Tot het laatste punt genaderd, hetwelk, als uitmakende een deel van het adres, waarbij art. 255 der gemeentewet werd ingeroepen, ook opgenomen zou kunnen worden in het bijzonder wetsontwerp, dat voor Amsterdam aan de goedkeuring van het Wetgevend Gezag kan worden onderworpen, moeten wij verklaren dat, naar ons inzien, juist dat artikel in de Gemeentewet is gebragt om de bezwaren te ontgaan, die de strikte toepassing van het in art. 254 aangenomen beginsel zou kunnen veroorzaken. Het beginsel is op zich zelf goed; maar het moet ruimte laten in zijne toepassing; want hier is het volkomen waar: "les extrêmes se touchent." *Geen hooger* bedrag mag worden geheven dan noodig is tot bestrijding der kosten van aanleg of onderhoud of verstrekte diensten, maar ook *niet minder* dan tot bestrijding vereischt wordt. Het is aan beide zijde een billijk en regtvaardig beginsel, maar waarvan de toepassing geheel afhangt van het meerder of minder regelmatig gebruik. Een *matig* regt, waardoor het gebruik toeneemt, en de opbrengst natuurlijk vermeerdert, behoeft geene verlaging, terwijl het dwaasheid zou zijn, om, waar het gebruik afneemt en de opbrengst vermindert, het regt, wat de gemeentewet niet, maar de staathuishoudkunde wèl, ja het gezond verstand verbiedt, het bestaande regt te verhoogen. Het zou kleingeestigheid verraden op dat beginsel geen de minste uitzondering toe te laten, zoo maar de uitzondering geen regel wordt, waarvoor bij de gemeentewet is gewaakt.

De gemeenteraad van Amsterdam acht het strijdig met art. 254 der gemeentewet, wanneer de regten voor het gebruik van markten te berekenen, berekend worden naar de kosten van aanleg en onderhoud van *al* de markten en meent dat zulks over iedere markt in het bijzonder moet geschieden. Wij gelooven niet, dat art. 254 op iedere markt afzonderlijk moet worden toegepast, maar de verhouding tusschen het genot en den last over al de markten kan uitgebreid worden, te meer daar het ons is toegeschenen, dat slechts in het geheel naar de nieuw vastgestelde tarieven wordt gerekend op een opbrengst van *f* 14,000 *minder* dan de kosten van hetgeen in aanmerking komt bij de berekening van aanleg en onderhoud.

Na deze beknopte overweging der voornaamste punten van het Amsterdamsche adres, zijn wij versterkt geworden in onze overtuiging, dat Amsterdam *niet* in die bijzondere omstandigheden verkeert, dat eene afwijking van de, bij de gemeentewet gestelde regels, in overeenstemming met art. 255 gebiedend zou worden vereischt.

Een woord ten slotte. De hoofdstad des Rijks vergete niet, hoe zij gevaar loopt haar rang als eerste koopstad van Nederland, zoo zij blijft voortgaan op den verderfelijken weg van belemmering van handel en vertier, te zullen moeten afstaan aan het zoo bloeijende en welvarende *Rotterdam*, waarop een dichter dezer dagen wees:

"Dáár is de polsslag zoo veel voller dan bij u;
"Dáár heft zich uit den vloed, van nieuwen glans omgeven,
"Een stad nooit grootscher en nooit schooner nog dan nu.
"En gij?.... Het hoofd omhoog! er dient vol hart gestreden,
"Opdat uw glorie voor geen minder luister zwicht:
"*Te lang reeds slaapt gij!* Op! gewerkt, gehoopt, gebeden!
"Dàt, stad des Amstels! is uw roeping, is uw plicht. (1)

(1) *Nederland*, 2e jaargang. 6 afl.

Wij hebben behoord tot hen in den lande, die ons voorstelden, dat bij de beraadslaging in de Tweede Kamer over het Verslag der Commissie van onderzoek der ministeriële missive ter Inlichting omtrent het beklag van den heer VAN VLIET, zijne bezwaren van alle zijden zouden worden beschouwd en besproken, en dat onze vrienden in de Kamer uit het hem wedervarene zouden aantoonen, welken kanker er knaagt aan alle takken van het Bestuur onzer overzeesche bezittingen. Daarentegen heeft er enkel eene weinig beteekenende woordenwisseling plaats gegrepen tusschen de heeren VAN ECK en ELOUT, en is de voordragt der Commissie — ofschoon het door haar uitgedrukte gevoelen, ten opzigte van het eerste en derde punt van beklag, niet strookte met de beginselen der koloniale oppositie, en dat, ten opzigte van het tweede punt, in strijd is met hetgeen steeds werd volgehouden door de heeren BAUD en PAHUD — de woordvoerders der voorstanders van het "verouderde" koloniale stelsel — met eenparige stemmen aangenomen.

Hoogstwaarschijnlijk echter moet juist aan deze rigting in de voordragt der Commissie uit de Kamer de aangeduide wending, bij de behandeling der zaak in de Vergadering, zijn toe te schrijven. Bij een ligchaam uit zoo velerlei bestanddeelen en staatkundige schakeringen zamengesteld als de Tweede Kamer, zijn er, ter gelegenheid van ieder onderwerp, dat aan de orde is, zekere neigingen, zekere gang van gedachten, die, als het ware, een stempel drukken op den loop en den uitslag eener beraadslaging. De voordragt der Commissie zal, in het tegenwoordig geval, aan deze neigingen, aan dezen gang van gedachten hebben te gemoet gekomen, dewijl zij den adressant aanspraak toekent op vergoeding wegens het punt van beklag, waarbij in groote mate zijne materiële belangen zijn betrokken, zonder in eenige beoordeeling te treden van de menigvuldige vraagstukken van koloniaal Staatsregt, die in zijne bezwaren zijn gelegen.

Wat heeft de Minister echter gedaan, nadat het hier bedoeld besluit door de Kamer was genomen? Hij heeft den heer VAN VLIET niets van zich doen hooren, en toen dezen hem, op grond van het votum der Kamer, aanzocht om in overleg te treden, ten einde tot eene vereffening te geraken, voegde hij den adressant toe: "dat de Regering geen reden heeft om met hem "in overleg te treden; maar dat, wanneer hij meent, "uit welken hoofde ook, eenig regt tegen haar te "kunnen doen gelden, het hem is vrijgelaten, zich "deswege tot haar te wenden, met juiste en bepaalde "omschrijving zijner vordering en met overlegging van "al zulke bescheiden als strekken kunnen om hare "gegrondheid aan te toonen." Opmerkelijke beschikking! Hoe de Minister er toe komt namens "de Regering" te spreken; waarom "de Regering *geen reden heeft met den adressant in overleg te treden*", wordt er niet bij bekend gesteld; daarentegen wordt er den adressant bij vrijgelaten, "*wanneer hij meent, uit welken hoofde ook, eenig regt tegen de Regering te kunnen doen gelden, zich deswege tot haar te wenden*", enz. Wat moeten die woorden te verstaan geven? Wij schroomen niet te bekennen, dat wij hunne beteekenis niet hebben kunnen beseffen. Ook de heer VAN VLIET schijnt er mede verlegen geweest te zijn. Letterlijk opgevat toch zouden zij iets te kennen geven, geheel strijdende met de grondwettige verhouding tusschen de Tweede Kamer en de Regering. Sedert echter is den Minister, bij wege van interpellatie gevraagd: "Wat er door Z. E. gedaan is ten gevolge van het hier bedoelde besluit der Kamer", en daarop heeft de Minister, volgens het *Bijblad*, ten antwoord gegeven:

»Ik kan niet denken dat de conclusie, welke zoo »even ter sprake gebragt is, door de Kamer genomen is »met de bedoeling, dat de Regering het initiatief van »eenigen maatregel zou nemen. Dat ik de eenige niet »was die zoo dacht, is mij gebleken uit een adres »van den heer VAN VLIET, die zich bij mij heeft aan»gemeld, met het voorstel, om met hem in overleg te »treden, en daartoe tusschenpersonen aan te wijzen. Ik »heb vermeend, dat het van het standpunt der Rege»ring niet aannemelijk was om op die wijze, als de »adressant voorstelde, in een overleg te treden tot on»derzoek of regeling van zijne belangen. Om die reden »heb ik dat voorstel afgewezen, en den heer VAN »VLIET doen opmerken, dat, indien hij eenige be»paalde reclame te doen had, deze kon worden inge»diend, in welk geval de vordering nader zou worden »onderzocht. Sedert heb ik geen nader adres van hem »ontvangen.«

De interpellant, en met hem de Kamer, schijnt in dat antwoord gezien te hebben: dat de Minister het regeringspligt acht den heer VAN VLIET vergoeding toe te kennen, en er bloot misverstand bestaat, ten opzigte van de wijze om de vereffening tot stand te brengen. Inderdaad, is er schier geen andere opvatting redelijk denkbaar, en heeft ook de heer VAN VLIET het aldus begrepen; te oordeelen, namelijk, naar den inhoud van een dezer dagen publiek geworden *nader* adres aan den Minister.

Maar de *Tjaraka Welanda*, een blad, dat het oor van den Minister van Koloniën schijnt te hebben, hecht in haar No. 9 een geheel tegenovergestelden zin aan het ministeriël antwoord op de interpellatie.

De tijd zal leeren wat hiervan is, en of de Minister zich verstout te handelen, als had de Kamer zich in hare Vergadering van den 3 Maart jl. niet éénparig vereenigd met het oordeel der Commissie: *»dat de »uitzetting uit de Preanger Regentschappen* en *de wijze »waarop die heeft plaats gehad, haar niet is gebleken »door eenige wettelijke verordeningen geregtvaardigd te »zijn.«* Voor alsnog betwijfelen wij zulks, in weêrwil van hetgeen door *de Tjaraka Welanda*, in Nis. 6 en 9 werd geschreven.

Welkom is ons de gelegenheid, welke een ingezonden stuk, *ongeteekend* geplaatst in *de Nieuwsbode* van 31 Julij, ons verschaft, om onze bewering nader toe te lichten en te staven, »dat de Protestantsch-kerkelijke »liberalen, om consequent te zijn, zonder twijfel moe»ten behooren tot de *constitutionnele* partij«.

Met billijke verontwaardiging, maar tevens met de gedachte aan Hem, die de drijfveêren van het menschelijk hart niet behoeft te raden, lazen wij het oordeel van den onbekenden schrijver over *onze* partij, als eene, »wier belangstelling in godsdienst en Christen»dom uit niets is gebleken; wier aanvoerder bekend »staat wegens zijne minachting voor alle godsdienstige »belijdenis: eene partij, die, het woord verdraagzaam»heid niet begrijpende en er meê spelende als met »andere woorden, aan den eenen kant in onverschil»ligheid, aan den anderen kant in onpartijdigheid zich »verloopt«. Dat is het oordeel van iemand, die zeker den mond vol heeft van Bijbel, Vaderland en Oranje, en *daarin* het bewijs meent te kunnen geven van zuivere Vaderlandsliefde en opregte godsdienstigheid, waarvoor hij dan bekend wil staan. De geschiedenis heeft nu en steeds bewezen, dat niet zelden onder dergelijke leuzen de snoodste bedoelingen bedekt waren, en de uitspraak: »vele eersten zullen de laatsten zijn«, vindt ontwijfelbaar hare eerste toepassing ten aanzien van hen, die genoeg zijn het wezen der godsdienst te stellen in dat uiterlijk vertoon, dat het gemis van innerlijke waarde moet vergoeden.

Er is, en dat is voor ons ten minste een voordeel, geen verschil omtrent de beteekenis van het woord: Protestantsch-kerkelijk-liberaal. Wij vereenigen ons geheel met de omschrijving, »dat hij in den Bijbel en »in den Bijbel alléén den grond vindt van zijn geloof, »terwijl hij zich, ten aanzien van geloofszaken, door »formulieren noch kerkleer *de wet laat voorschrijven*«. Die omschrijving brengt ons juist op het regte standpunt, om onze denkbeelden mede te deelen. Wij willen onze belijdenis staven, sprekende in de eerste plaats van onze *politieke* gevoelens.

Sedert de Grondwetsherziening van 1848 heeft de vroegere miskenning van de regten en vrijheid der Natie plaats gemaakt voor eene algemeene overtuiging, dat openbaarheid van beheer, invloed der ingezetenen op de keuze der Volksvertegenwoordigers, afscheiding van Kerk en Staat en eene hervorming van het belastingstelsel naar de eischen des tijds, in het belang van handel en nijverheid, tot bevordering van volkswelvaart, met elkander in het allernaauwste verband staan, en de grondzuilen uitmaken van de constitutionnele monarchie, waarin het Koninklijk gezag tevens zijn hechtsten en meest duurzamen steun vinden kan. Wij beschouwen dat alles, als uitmakende het wezen van het Nederlandsche Staatsregt, en daardoor uitdrukkende de beginselen der constitutionnele partij, welke, zoo er behoefte mogt zijn aan eene leuze, die zou kiezen tot de kenspreuk: »Grondwet en Koning«.

Die beginselen, toegepast op Protestantsch-kerkelijk gebied, vonden wij terug in het vrije onderzoek van den Bijbel; in de eerbiediging der vrijheid van geweten; in de onbelemmerde toelating van elke godsdienstige gezindheid; in de vrije uitoefening van de eeredienst; in de handhaving van het regt der gemeente op de verkiezing van hare leeraren en vertegenwoordigers; in de eerlijke en krachtige naleving der kerkelijke verordeningen.

Er is geen verband tusschen Protestantsche leerbegrippen en beschouwingen over het Nederlandsche Staatsregt, dan voor zoover in beiden die beginselen gehandhaafd worden tot bevordering van het algemeen welzijn, en geen gezag wordt uitgeoefend dan dat op de geschiedenis en het regt is gegrond.

Men heeft niet ten onregte beweerd, dat in de Protestantsche Kerk een democratische regeringsvorm het hoofdelement uitmaakt. In zoover verschilt zij dus van de constitutionnele monarchie; maar zij hecht zich daaraan eer en meer, dan aan de staatkundige instellingen, waarin de aristocratische en autocratische elementen den boventoon voeren. In dien zin dus moet de Protestant, zoo hij aan het beginsel van het Protestantisme getrouw zal blijven, zonder twijfel behooren tot de constitutionnele partij.

Wij nemen in haar volle kracht aan, wat van den echten protestant wordt gezegd: »dat hij ten aanzien van geloofszaken, door formulieren noch kerkleer zich, *de wet laat voorschrijven.«* Maar dan rijzen ook bij ons verschillende twijfelingen op, welke ons in den waan zouden kunnen brengen, dat er slechts weinige echte protestanten zijn.

Het is voor ons eene besliste zaak dat geen redelijk mensch, die in het bezit zijner vijf zintuigen is zich het geloof kan laten opdringen, omdat de innige overtuiging slechts op eigen waarneming kan gegrond zijn. Het is menschkundig onmogelijk iemand op te dringen, wat hij gelooven *moet*. En toch vindt men niet vele protestanten, die volledig in staat zijn, rekenschap te geven van hetgeen zij gelooven, in zulk eene mate, dat zij bekwaam kunnen geacht worden dat te verdedigen tegenover hunne bestrijders.

Zoo men opregt wil zijn, zal men niet aarzelen dat toe te stemmen; maar tevens dadelijk gereed wezen om het toe te schrijven aan de invoering van belijdenisschriften of formulieren van kerkleer. Wij stemmen ook dit gereedelijk toe; mits onder eene voorwaarde, dat men daarbij denke aan het misbruik van hetgeen in zich zelf goed is. Belijdenisschriften zijn in ons oog niets anders dan verklaringen, verantwoordingen van hetgeen men gelooft, zonder dat zij tot iets anders kunnen dienen dan tot vereenigingspunt van hen die van hetzelfde gevoelen zijn. Als zoodanig zijn zij krachteloos, om anderen te noodzaken datzelfde te gelooven; veel min bekwaam om als voorschrift te dienen, waarvan gehoorzaamheid kan worden geeischt.

Evenwel, zoodra belijdenisschriften of formulieren tot grondslagen van vereenigingen worden gelegd, vlechten zij een band, die de leden der vereeniging aan en zoo men wil, ook tegenover elkander verbindt, gelijk elke vereeniging in hare statuten het criterium opneemt, wat haar van andere vereenigingen kenmerkend onderscheidt. De goede trouw eischt dat elk lid der vereeniging tot handhaving van dat beginsel, dat haar onderscheidt, ijverig medewerkte, maar ook tevens de vrijheid behoude om zich aan die vereeniging te onttrekken, zoodra hij zich met de aangenomene beginselen niet meer kan vereenigen, of zijne pogingen falen, om die beginselen met gemeenschappelijk overleg langs den eerlijken weg naar tijd en omstandigheden ten gevolge een gewijzigde overtuiging te veranderen. Maar tegenover die onbelemmerde vrijheid, om zich aan die vereeniging te onttrekken, blijft toch de onwankelbare verpligting bestaan voor allen die geroepen zijn tot de handhaving en belast zijn met de uitbreiding van de beginselen der vereeniging, om bovenal te waken tegen elke afwijking. Opdat alles eerlijk en met orde geschiedde, kan de vereeniging van hen in de eerste plaats vorderen, dat zij zich ter goeder trouw tot de nakoming van die verpligting verbinden, daar toch de beginselen van eerlijkheid en goede trouw vorderen, dat de bijdrage der leden van de vereeniging tot haar bloei en uitbreiding worden besteed.

Deze hoogst eenvoudige grondtrekken van *elke* vereeniging vindt men terug in elke instelling, waaraan de constitutionnele partij zich hecht. Gelijk steeds door haar ernstig en aanhoudend werd aangedrongen op strikte naleving der Grondwet, ook toen reeds lang de behoefte aan herziening zich algemeen deed gevoelen, begeerde zij slechts langs den voorgeschrevenen wettelijken weg de herziening tot stand te zien brengen. Maar zij eischte bovenal die strikte en naauwgezette naleving bij allen, die met de uitvoering en handhaving der Grondwet waren belast. Deze bijzondere karaktertrek openbaarde zich vooral daarin, dat zij door die strikte inachtneming en toepassing van hetgeen bestond, te meer wilde doen uitkomen de noodzakelijkheid der wijziging en aanvulling; maar nooit kon gedoogen, dat door transactiegeert, door schikking, plooijen of verwringen die wijziging en aanvulling feitelijk en niet regtens tot stand kwam. Het beginsel, dat aan de ministeriële verantwoordelijkheid ten grondslag ligt, vergenoegt zich niet enkel met eene zedelijke verpligting om de Grondwet in haren geest en in hare strekking te handhaven; maar wil ook eene strafregterlijke verantwoordelijkheid. Zoo ook regelt zich de verantwoordelijkheid in hetgeen zij bedreigt enkel naar de meerdere of mindere waarde en uitgestrektheid der verpligtingen, die men op zich neemt: de zedelijke verantwoordelijkheid blijft dezelfde voor wat groot of wat klein wordt geacht.

Met *dat* beginsel moet de echte Protestant zich vereenigen. Doet hij dat? Wij zullen het in een volgend No. zien.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Het bezoek van het museum van de Louvre en het bal door de municipaliteit in het stadhuis gegeven, waren eergister de twee merkwaardigste incidenten van het verblijf van Koningin Victoria te Parijs. Des morgens heeft Prins Albert de tentoonstelling bezocht; maar H. M. vergezelde hem die gelegenheid niet; gister heeft Koningin Victoria zich voor de tweede maal naar het nijverheidspaleis in de Elyséesche velden begeven.

In eene telegrafische depêche uit Parijs, dd. 24 Aug., wordt gemeld:

Koningin Victoria heeft aan prins Napoleon en aan generaal Canrobert het grootkruis der Bath-orde geschonken.

Zooals men weet, wordt deze orde slechts als belooning voor militaire diensten uitgereikt.

Overigens geen of weinig staatkundig nieuws. Sedert drie dagen reeds zijn in Parijs geruchten in omloop, welke daar wel zekere verwondering baren. Het geldt namelijk eene ophanden zijnde wijziging van het Oostenrijksche kabinet en de ontslagneming van den heer Buol.

Wij hebben ons tot dusverre daarmede niet bezig gehouden, en zoo wij er heden gewag van maken, uithoofde men er te Parijs bij blijft persisteren, dan geschiedt zulks alleen om te zeggen, dat, zoo het gegrond ware, wij voorzeker dit berigt niet het eerst uit Frankrijk zouden hebben ontvangen. Uit het stilzwijgen der Weener dagbladen leiden wij af, dat deze te Parijs verspreide geruchten onjuist zijn. Ook zien wij niet in wat op dit oogenblik het ontslag van graaf Buol zou wettigen.

Men rekent te Parijs er ook niet meer op om binnen kort het berigt van een beslissenden slag in de Krim te vernemen. Men schijnt thans te begrijpen, dat ten minste nog eenige maanden zullen moeten verloopen, alvorens de krachtige poging, waarvan sprake is, tegen den Malakofftoren zal ondernomen worden.

Maar daar men zich te dezen opzigte eenige illusien had gevormd, daar men zich met de hoop in slaap gewiegd had, dat eenige beslissende uitslag zou aangekondigd worden, gedurende het verblijf der Koningin van Engeland te Parijs, zoo veroorzaakt het gemis van berigten van dien aard eene zekere mate van teleurstelling, welke ter beurze haren invloed doet gevoelen op alle fondsen.

De *Ost-Deutsche Post* heeft berigten uit Konstantinopel van 16 Aug. De berigten uit de Krim waren van alle belang ontbloot. Omar-Pacha bevond zich steeds te Konstantinopel. Eene nieuwe batterij was naar Tripoli vertrokken. Berigten uit Trebisonde melden, dat de Russen tot Koepri-Kiva waren doorgedrongen. Berigten uit Tibritz van 7 Julij melden de aankomst van den heer Bourqueney niet, en de Fransche onderdanen in Perzie waren steeds onder Russische bescherming geplaatst.

Bij de overlegging van het besluit der Zwitsersche Kamers aan de verschillende bondsstaten, deed de bondsregering het vergezeld gaan van eene circulaire, waarin der kantons aanbevolen wordt om in de strikte en volledige ten-uitvoer-legging van dit besluit te voorzien, dat slechts een strenge toepassing is der wetten, waarbij de inlijvingen verboden worden.

Men kent de aanhoudende geschillen tusschen de autoriteiten van het kanton Fryburg met de Pauselijke regering. De *Chroniqueur* verzekert, dat het hof van Rome genegen is om met de regering van het kanton Fryburg te onderhandelen; maar dat het noodzakelijk is, dat de burgerlijke magt op duidelijk aangewezene wijze herstel geve. Dit is, zegt dat blad, den geest van het antwoord van den Paus, tot wien de Fryburgsche regering zich regtstreeks zou hebben gewend. Maar deze heeft geene nadere stappen gedaan, hetgeen doet onderstellen, dat zij niet genegen is om terug te gaan. De taal van de *Confédéré*, orgaan van het Fryburgsche radicalisme, laat te dien opzigte geen twijfel bestaan, daar dit blad eene algemeene conferentie der belanghebbenden voorstelt, ten einde gemeenschappelijk middelen tot behoud en organisatie voor geheel Zwitserland te beramen, en tevens dat de bondsregering, krachtens de gebruiken der diplomatie in internationale aangelegenheden, zijne paspoorten aan den heer Bovieri, zaakgelastigde van den H. Stoel bij den Zwitserschen bond zenden.

Men was eenigen tijd in het onzekere omtrent de quaestie, of de Spaansche Cortes op dit oogenblik van reces, op nieuw zouden bijeenkomen, of dat het ministerie van dit reces gebruik zou maken, om ze te ontbinden en zoo doende een coup d'état ten uitvoer te brengen. Eene telegraphische depêche uit Madrid van 22 Augustus doet allen twijfel te

dien aanzien ophouden. Zij meldt inderdaad, dat de minister van finantien den 1 October der Cortes zal aanbieden het ontwerp eener begrooting voor 1856.

Dit nieuws sluit, gelijk men ziet, alle denkbeeld betrekkelijk eene gewelddadige ontbinding der wetgevende magt uit.

FRANSCHE POST.

Na verslag gegeven te hebben omtrent het bezoek der tentoonstelling door de Koningin van Engeland, een bezoek, dat door een *lunch* ter Tuilerien gevolgd werd, voegt de *Constitutionnel* er nog het volgende bij:

« De Koningin heeft zich vervolgens in een gesloten rijtuig, met een lakei des Keizers aan het portier, naar het Hôtel der Britsche ambassade begeven, waar zij de aanzienlijke Engelschen, thans te Parijs aanwezig, ontving. Daarop heeft H. M. zich weder bij den Keizer ter Tuilerien begeven, van waar de stoet naar St. Cloud is vertrokken, waar groot diner was. De soirée eindigde met de voorstelling van de *Fils de famille* door de kunstenaars van het gymnaze onder medewerking van den heer Bressant.

« Morgen (Woensdag) zal de Koningin ten 11 ure te Parijs komen om de gallerijen van de Louvre te bezigtigen.

« Er zal diner ter Tuilerien zijn en HH. MM. zullen zich vervolgens naar het stadhuis begeven.

« Wij hebben nog eene omstandigheid te voegen bij het verslag der wandeling, welke de Koningin van Engeland gister in Versailles deed.

« De Keizerin wachtte de Koningin bij Trianon. HH. MM. zijn alleen in hetzelfde rijtuig te St. Cloud teruggekomen.»

— Ziethier eenige andere kleine bijzonderheden aan het *Journal des Débats* ontleend:

« Na het bezoek (ter tentoonstelling) dat twee uren duurde, kwam de stoet ter Tuilerien terug, waar een collation gereed was.

« De acht rijtuigen van het hof, geëscorteerd door een detachement kurassiers der garde, doorliepen den tuin der Tuilerien tot het Pavillion de l'Horloge.

« Na eenige oogenblikken rust, heeft de Koningin de vertrekken van het paleis bezocht.

« H. M. verscheen vervolgens met de Koninklijke prinses en den prins van Wales op het balkon van het Pavillion de l'Horloge, tegenover het Carousel waar de Keizer hun de gebouwen van de Louvre deed zien.

« Tegen vier ure, zijn de Koningin, prins Albert en de Koninklijke prinses naar het hôtel der Engelsche ambassade gegaan, waar lord Cowley bij H. M. de honneurs waarnam.

« Prins Albert verliet de Koningin en ging, vergezeld van lord Clarendon en lord Cowley, een bezoek brengen bij prinses Mathilde. Vervolgens is hij bij prins Napoleon gegaan.

« Van het palais royal heeft prins Albert zich bij den Pauselijke nuntius begeven, die, namens het corps diplomatique, ter gelegenheid der receptie op het Elysée, het woord voerde.

« Gedurende dien tijd, was de Koningin naar de Tuilerien teruggekeerd.

« Ten 6½ uur is de stoet naar St. Cloud vertrokken.»

Donderdag heeft de Koningin de Louvre bezocht. De meeste stukken in de vierkante zaal trokken vooral de aandacht der Koningin tot zich. Dit bezoek had volstrukt geen officieel karakter.

De graaf Nieuwekerke, directeur-generaal der Keizerlijke museums, en de heeren conservateurs der verschillende afdeelingen van het museum vergezelden HH. MM. Na de groote gallerij, vierkante zaal, de Apollo-gallerij, doorgegaan te zijn, hield de stoet bij het groote middelpavillioen staande, waar H. M. de onmetelijke timmerwerken voor de gebouwen van de Louvre en de place Napoleon kon zien. Noch de artisten, noch het publiek werden dien dag in de zaal van het museum binnengelaten. Ten 4 ure, zegt de *Constitutionnel*, heeft Z. M. de Keizer, Koningin Victoria vergezeld naar het kasteel van Vincennes. HH. MM. hebben alle militaire etablissementen, die zich daar bevinden in oogenschouw genomen; zij doorliepen de schoone wapenzalen en het park der artillerie; de kapel werd ook bezocht.

In de faubourg St. Antoine verlieten al de arbeiders hunne werkplaatsen om HH. Keizerlijke en Koninklijke Majesteiten te begroeten. Van af de Bastille tot het inwendig gedeelte van Vincennes waren de vensters voorzien van vlaggen met Engelsche en Fransche kleuren en inscriptien, getuigende van de levendige belangstelling der arbeidende klasse in het bezoek der vorstin van Groot-Brittannie.

— De aartsbisschop van Parijs zal binnen kort de hoofdstad verlaten om zich naar het land te begeven, ten einde daar wat verpozing te genieten.

— De municipale raad van Nancy heeft zich bezig gehouden met een belasting op de honden.

— *L'Espérance du peuple* van Nantes meldt, dat het geregtshof van correctionnele politie dier stad vonnis uitgesproken heeft over de zaak van het geheime genootschap, genaamd *la Marianne*. Verschillende beschuldigden zijn veroordeeld tot twee jaren gevangenisstraf, een twintigtal tot een jaar en de overigen tot zes en drie maanden gevangenisstraf. Vijf zijn in vrijheid gesteld.

BELGISCHE POST.

Men leest in het *Journal de Charleroi* van eergister:

« Orgnies is steeds volkomen rustig. De tegenwoordigheid der gendarmerie en drie kompagnien linie-troepen, sedert verleden Zondag, zoowel als de goede geest, welke de arbeiders en beambten bij de inrigting bezielt, zijn bovendien een zekeren waarborg der orde, en tegelijker tijd een krachtige dam tegen elke oproerige beweging van de landelijke bevolking in de nabijheid der fabrieken.

« Er heeft geene manifestatie plaats gegrepen. Maandag hadden er eenige arrestatiën plaats, maar haasten wij ons er bij te voegen, dat zij geen ernstig karakter hadden. De acht of tien in hechtenis genomen personen, waren rustige voorbijgangers, die, gelijk na ondervraagd te zijn, bleek, geene kwade bedoelingen schijnen gehad te hebben.

« Evenwel is de teleurstelling in de omliggende dorpen groot. De ziekte der aardappelen en koren is de aanleiding van dat alles, en het is onnoodig hier bij te voegen, dat de bevolking de oorzaak daarvan toeschrijft aan de schadelijke dampen der fabrieken van chemische waren. De verstandigste redeneringen stuiten op dat idée fixe af. Het is zelfs gevaarlijk gevoelens aan den dag te leggen, welke in strijd zijn met dit vooroordeel, hetwelk zoo diep geworteld is in den geest der bevolking. Voegen wij er bij dat de inhechtenisneming van den heer Peeters, schrijver van het boek over de ziekte der aardappelen, de gemoederen slechts in geringe mate heeft opgewonden.

« Het is te hopen dat binnen kort over deze zaak licht zal opgaan, en dat de opgewondenheid tot bedaren zal worden gebragt hetgeen niet missen kan het geval te zijn zoodra het volk weten zal, dat achter de voorgewende verdediging zijner belangen slechts eene armzalige geldquaestie schuilde.

— Men leest in hetzelfde blad:

« Een onzer vrienden meldt ons, dat in kleine kroegen voornamelijk te Marcinelle in depôt gegeven is exemplaren van het werk des heeren Peeters. Men leest ze de arbeidslieden voor die ze vragen en men verkoopt deze boeken tegen 5 centimes.

« Het is duidelijk, schrijft ons onze vriend, dat het boek des heeren Peeters eene oorzaak tot beweging onder de arbeiders is. Velen hebben er zich van voorzien, en het is wel waar, want ik heb mij er van overtuigd door een te doen koopen, dat de prijs daarvan op 50 centimes gesteld is.

« Een detachement van het 1ste bataillon, der 6de afdeeling, welke te Orgnies was, is dezen morgen in de stad gekomen met zijn majoor, den heer Gauchin. Het andere gedeelte van dit bataillon is te Auvelais gebleven. Het is een half bataillon der 9de afdeeling, welke te Orgnies het 6de regiment vervangt.

« Floreff wordt bij voortduring bewaakt door de troepen van het garnizoen van Namen. Een peloton gendarmerie is hier heden ochtend doorgetrokken, komende uit Brussel, en zich begevende naar Orgnies, waar de luitenant Philippart bij voortduring is met een gedeelte van zijne lieutenance.

« Eergister is een detachement gendarmerie, bestaande uit 25 man en komende uit Brussel, te Namen aangekomen.

Binnenland.

's Gravenhage, 25 Augustus.

Het *Staatsblad* no. 111 bevat een Koninklijk Besluit van den 12den Augustus 1855, houdende classificatie, in de eerste klasse van het verdedigingswerk te Vreeswijk.

—

Z. M. heeft benoemd tot ontvanger der in- en uitgaande regten te Locht (Limburg), den heer F. Luijpen, thans ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Voerendaal.

—

Z. M. heeft goedgekeurd de beroepingen van predikanten, uitgebragt door de kerkeraden der gemeenten hierna genoemd, als: van de Nederduitsche Hervormde gemeente te Amsterdam, onder de classis van dien naam, op J. P. Strikker, theol. dr., predikant te Dordrecht; van de Hervormde gemeente te Hoorn, onder de classis van dien naam, op W. L. Ladenius, predikant te Harich c. a.; van de Hervormde gemeente te Uitwijk en Waardhuizen, onder de classis van Heusden, op Jhr. W. F. Trip van Zoutland, candidaat bij het provinciaal kerkbestuur van Overijssel; van de Hervormde gemeente te Deurne, Vlierden c. a., onder de classis van Eindhoven, op J. Breunissen Troost, candidaat bij het provinciaal kerkbestuur van Noordholland; van de Hervormde gemeente te Hindeloopen, onder de classis van Sneek, op B. J. Ovink, candidaat bij het provinciaal kerkbestuur van Gelderland; van de Hervormde gemeente te Winsum en Baard, onder de classis van Franeker, op H. A. W. van Aken, predikant te Giethoorn; van de Hervormde gemeente te Elst, onder de classis van Wijk, op J. G. Blaauw, predikant te Noorden; van de Evangelisch-Luthersche gemeente te Kampen, op J. A. Schuurman Johzn., predikant te Monnikkendam; van de Evangelisch-Luthersche gemeente te Brielle en Hellevoetsluis, op A. A. Beudeker, candidaat bij het Evangelisch-Lutersch kerkgenootschap.

* Heden is in de residentie op gebruikelijke wijze de verjaardag herdacht van Z. K. H. Prins Alexander, tweeden zoon van HH. MM. den Koning en de Koningin. Des middags was er in de Maliebaan groote parade van het garnizoen.

* De Staatsraad Commissaris des Konings dezer provincie is van zijne inspectie-reis in de residentie terug gekeerd.

* Uit het Prospectus voor het aanstaande tooneeljaar van den Kon. Franschen schouwburg alhier, dat den 1 September zal aanvangen, blijkt dat het personeel dit jaar bestaat uit de volgende heeren en dames voor den *Grooten Opera*, *Opera comique en vertalingen*, de heeren: Chambon, Litté, Bourdais, Bovery, Gaudemar, Homps, Vinkel, Bruyère, Beysson, Thaïs, René en van Gelder, en de dames Charry, d'Helens, Livry, Vigny, Bourdais, Boucher en Beysson; — voor de *Vaudeville et comédie accessoire* de heeren Marcelin-Albaiza, Saqui, Vinkel, Bruyère, Beysson, Thaïs, René en Rovery, en de dames Adolphine Gautrot, Vigny, Bourdais, Wael, Boucher, Beysson en Vinkel; — voor het divertissement, de heer Tophoff, en de dames Evélina en François Vercruissen; — en voor het orkest de heeren Ihan, Streletski en Bles.

* De heer Smit van den Broecke, Minister van Marine, vergezeld van zijn adjudant, zijn van hunne inspectiereis van de Marine-etablissementen te Hellevoetsluis in deze residentie teruggekeerd.

* In deze hofstad zijn aangekomen en aan het Hôtel *de Bellevue* afgestapt de heer E. Smith, advocaat bij het Geregtshof te Liverpool, en de heer E. J. Kent, Gouvernements-solliciteur te Harwich.

* In de residentie zijn aangekomen en aan het hôtel *Paulez* afgestapt, de heer I. Borie Bohlen, van de Vereenigde Staten; de heer Cuvriez, lid van den Raad van State met familie, komende van Parijs. — De heer Henr. Constenaij, officier in Engelsche dienst, komende van Londen met familie; — de heer Le Merle de Beaufond en de graaf H. de Pare, komende van Parijs met familie en gevolg.

* Maandag, den 27 dezer, des avonds ten 7 ure, zullen door het corps muzijkanten van het 4de regement dragonders, voor de Societeitstent in het Bosch de navolgende stukken worden uitgevoerd: 1o. Hochzeits-Marsch, van Mendelssohn; 2o. Ouverture, Une heure, van Hansel; 3o. Air, Marino Faliero, van Donizetti; 4o. Introduction de l'Opéra Norma, van Bellini; 5o. Frühlings Walzer, van Kühner; 6o. Ouverture, Flandre au Lion, van Gevaert; 7o. Adagio (Gruss aus der Ferne), van Verhulst; 8o. Redowa, Paysanne, van Wallerstein; 9o. Soldaten Polka, van Stasny.

Met genoegen vernemen wij, dat onze drie groote spoorweg-maatschappijen, de Hollandsche, de Hollandsch-Belgische en Nederlandsche Rijn-spoorweg-maatschappij, op het punt zijn van tot eene wederkeerige, gemeenschappelijke en definitive regeling te geraken van de uren van vertrek en aankomst der treinen en zulks op eene wijze, dat het regelmatig verkeer tusschen Antwerpen, Rotterdam en Amsterdam, vice-versa verzekert zij. Eene soortgelijke overeenkomst werd reeds lang met ongeduld te gemoet gezien, vermits het voor alle reizigers hoogst onaangenaam was, dat zoo zeer gewenschte verband tusschen de verschillende treinen te moeten missen.

De Tijd, eenige beschouwingen mededeelende omtrent het afgeloopen zittingjaar, naar aanleiding der eergisteren uitgesproken Sluitingsrede; beantwoordt de vraag, of de Regering nu zoo veel vaster zit, *na* de aanneming der afschaffing van den accijns op het gemaal, aldus;

Is daardoor de weg voor het Gouvernement veel gladder geworden? In gewone omstandigheden zou men de vraag toestemmend moeten beantwoorden. Maar de tijd, dien wij beleven, is veel te bewogen, om er op te kunnen rekenen. Er zijn antecedenten gesteld, wier gevolgen voortduren, en de op die antecedenten aangevangen en voortgezette strijd, aangevuurd door ministeriële onhandigheden en hatelijkheden, in oogenblikken van wrevel of onzin genomen, maken dat het pad vol ligt van klemmen, valstrikken en voetangels, waarover het gouvernement elk oogenblik struikelen kan. De partijen zijn al te veel verbrokkeld en loopen te zeer in hunne vorderingen uiteen, om aan eene Regering, welke zij ook zijn moge, een vasten steun te kunnen bieden. Maar daarmeê staat dan ook alles los, en hangt alles af zelfs van kleine incidenten, die door den eersten den besten kunnen worden opgeworpen.

Zietdaar het resultaat dat de April-beweging heeft geleverd en dat wij voorspeld hebben.

't Is een ongelukkige toestand, die des te meer betreurenswaardig is, omdat hij wortel heeft geschoten in de godsdienstige hartstogten onzer bevolkingen en invalt met een buitenlandschen toestand, die elken dag donkerder wordt.

Al meer en meer nadert de tijd, dat het vaderland niet te veel zal hebben aan de vereenigde krachten van al de zonen van Nederland, tot handhaving van onze onafhankelijkheid en tot beschutting van de regten van het Huis van Oranje en van de Kroon, die zij draagt. En 't is bij 't naderen van zulk een gevaar, dat sommige dwaashoofden, die zich vermeten zich de «vrienden» van Nederland en Oranje bij uitnemendheid te noemen, de toorts van twist en tweedragt over 't land zwaaijen, en het behoud van volk en vorst zoeken in de vijandigste verdeeldheid tusschen de verschillende deelen van de bevolking!

Wij kennen niets dwazer dan welligt nog dit, dat dezulken bij anderen ingang, goedkeuring en medewerking vinden. Wij wasschen er ons de handen van. Lang genoeg en dikwerf genoeg hebben wij gewaarschuwd. Wij zullen 't blijven doen als bewijs, dat bij ons de vaderlandsliefde niet slechts in den mond, maar in het hart zit. Mogt het vruchteloos blijven, het kome ter verantwoordelijkheid van hen, die buiten hunne partijschap geen Vaderland, geen Koning, geen Nederland kennen.

Onder den titel: Bevoegdheid der plaatselijke besturen; Benoeming van onderwijzers, lezen wij het volgende in het *Weekblad voor de Burgerlijke Administratie*. In de gemeente *Sloten* (provincie *Noord-Holland*) vaceert de betrekking van onderwijzer der openbare school, en de sollicitanten die wenschen voor de bestaande vacature in aanmerking te komen, zijn opgeroepen om, onder overzending van de vereischte stukken, zich ter mededinging bij het bestuur dier plaats aan te melden.

Het aantal sollicitanten naar de vacature schijnt ongemeen groot te wezen, althans in eenen brief van Burg. en Wethouders dier gemeente dd. 27 Julij 1855 lezen wij « uit aanmerking van het overgroot aantal *sollicitanten* naar de betrekking van *onderwijzer in de openbare school* alhier, is het onmogelijk (?) ook in hun eigen belang, allen tot deelneming aan het vergelijkend examen uit te noodigen, vermits indien alle sollicitanten zonder onderscheid wierden toegelaten, dat examen minstens drie à vier dagen zou hebben moeten duren.

« Wij moeten ons dien ten gevolge bepalen bij degenen,

welke in de provincie woonachtig zijn,» en naar aanleiding daarvan worden aan de buiten de provincie wonende sollicitanten hunne ingediende stukken teruggezonden.»

Zulk eene beslissing is strijdig met de wet, welke geene aanleiding geeft bij de vervulling eener schoolvacature aan provincialisme toe te geven, of zoo het dit niet is, ten gemakke van plaatselijke besturen, met eene enkele pennestreek door deze te doen bepalen, hoevele en welke sollicitanten zij op een vergelijkend examen verkiezen toe te laten, omdat het volgens zijne verklaring onmogelijk zou zijn, allen tot deelneming aan het vergelijkend examen uit te noodigen.

Het besluit van den Souvereinen Vorst van den 20sten Maart 1814 No. 2 [*Stbl.* No. 39] waarbij de wet van 3 April 1807, betrekkelijk het lager schoolwezen, in werking wordt gebragt, bepaalt bij Art. 2: Ter vervulling der openvallende plaatsen van schoolonderwijzers, zullen op den tot hiertoe gebruikelijken voet, de opgeroepene wettige sollicitanten aan een vergelijkend examen worden onderworpen. Deze bepaling werd bevestigd bij besluit van 31 Augustus 1831, No. 26 [*Stbl.* No. 26] en het besluit van 2 Jan. 1842 No. 61, Art, 7 [*Stbl.* No. 1].

Art. 15 der verordeningen op het afnemen en afleggen der examen van degenen, welke lager onderwijs begeeren te geven, behoorende bij de wet van 3 April 1847, zegt: *de getuigschriften van den eersten en tweeden rang afgegeven door eene commissie van onderwijs, geregtigen gelijkelijk tot allerlei scholen, zoo openbare als bijzondere van beide klassen, in alle plaatsen zonder onderscheid, geheel de Republiek;* wie dus aan de vereischten van dat Art. voldoet, heeft regt naar iedere schoolvacature mede te dingen; hij kan niet worden buitengesloten omdat hij buiten de provincie woont.

Is een plaatselijk bestuur bevoegd aan niet binnen de provincie wonende sollicitanten, de toelating tot een vergelijkend examen te weigeren, dan is er evenveel regt hen, die buiten de gemeente wonen, daarvan te weren, en dit zoude de benoeming van een binnen hare grenzen wonenden sollicitant gemakkelijk maken.

En naardien deze handeling in strijd is met de wet, mag men verwachten, dat zoo de voorgenomene of welligt reeds volbragte wijze van onderzoek naar de bekwaamheid van den sollicitant of de sollicitanten, door eene benoeming wordt achtervolgd, het daartoe te nemen raadsbesluit op dien grond zal worden vernietigd.

In een der laatst uitgekomen vellen van het *Repertorium, Tijdschrift voor de praktisch-geneeskundige wetenschappen in al haren omvang*, deelt dr. U. J. Huber, te Leeuwarden, een verslag mede omtrent het aanwenden van *chloroforme* bij heelkundige operatien. Mounier, de *médicin en chef* van het hospitaal Dolma-Bagtchô, berigt, dat de inademing van chloroforme zoowel in de ligtere, als in de zwaarste gevallen steeds met den besten uitslag bekroond zijn. Na in het kort den eenvoudigen toestel beschreven te hebben, dien hij daarbij gebruikte, en de wijze waarop hij bij het toedienen van chloroforme te werk ging, vervolgt hij aldus:

«Zoodanig was de inademing door chloroforme bij al de gewonden van de Alma en Inkerman, die in mijn hospitaal gebragt werden; en nimmer hadden wij, niet alleen niet den dood (door de chloroforme) te betreuren, maar zelfs geene toevallen te bestrijden. De onschadelijkheid van de chloroforme en hare standvastige goede uitwerking, schrijf ik toe aan de wijze, waarop dit onvergelijkelijk verdoovingsmiddel aangewend werd, eene wijze van handelen, welke uit de zoo wijs en oordeelkundig ontwikkelde theorie van Flourens voortvloeit, — te weten, dat de chloroforme eene langzaam voortgaande, toenemende gevoelloosheid te weeg brengt; dat ze eerst op den geest werkt, vervolgens op het gevoel, en eindelijk op de plaatsbeweging, of, om ontleedkundig te spreken, op de kwabben der hersenen, op de kleine hersenen, op het verlengde merg, op het ruggemerg, op de levensknobbel (noeud vital).

«Het blijkt uit de zoo talrijke proefnemingen, welke onder mijne oogen en onder mijn bestuur uitgevoerd zijn, dat het geenszins noodig is de inademing van de chloroforme door te zetten tot aan de vernietiging van alle beweging; dat het minder noodig is het zenuwstelsel geheel te verdooven, en dat het, zoo als Baudens zegt, onvoorzigtig en levensgevaarlijk is, willekeurig de grenzen te overschrijden, die het verdwijnen van het gevoel scheiden van het verdwijnen van de beweging. De overprikkeling van het spierstelsel is zelden door mij waargenomen; wanneer deze voorkwam, liet ik, in plaats van ze te bestrijden en te overheeren door de bijvoeging van nieuwe giften chloroforme, integendeel, den toestel van het aangezigt des lijders verwijderen, en in eenige seconden kwam hij, om zoo te zeggen, weer op het normale punt om de operatie te beginnen, dat is te zeggen, dat hij het gevoel verloor.»

Men verneemt uit eene goede bron, zegt de *Dordr. Ct.*, dat dezer dagen, van wege enkele kiesgeregtigden te Zwijndrecht, een rekwest bij het gemeentebestuur aldaar is ingediend tegen verregaand eigendunkelijke handelingen, welke door het kies-bureau bij de verkiezingen van 7 nieuwe leden voor den gemeenteraad te Zwijndrecht gepleegd zijn.

Te Amsterdam is bij het comité der houders van Spaansche 3 pCt. uitg. schuld van 1831 eene missive ontvangen van den Nederlandschen gezant te Madrid, die ten volle bevestigt wat vroeger door den heer L. Drucker, omtrent de goede gezindheid der Spaansche staatslieden jegens de bedoelde schuld is vermeld, eene bevestiging, die te grooter waarde heeft, omdat de verzekeringen van genoemden heer in sommige dagbladen wel eens betwijfeld zijn. De baron van Grovestins, die zich de belangen, welke het comité voorstaat, zeer ter harte neemt en daarvoor aanspraak heeft op de erkentelijkheid der belanghebbenden, schrijft dat Z. Exc. de laatste missive van het comité aan den maarschalk Espartero, aan dezen had toegezonden en van dien staatsman als voorzitter van den Spaanschen ministerraad, had ontvangen eenen brief, waarin wij letterlijk het volgende lezen: «dat de maarschalk den Nederlandschen gezant verzocht aan de leden van het Nederlandsche comité wel te willen doen weten, dat hij, in het belang der houders van de 3 pCt. uitgestelde schuld doen zal al hetgeen van hem zal afhangen, en dat het voor hem eene ware voldoening zal zijn de nadeelen te kunnen herstellen, welke de houders in hunne belangen hebben geleden?

(*Hbl.*)

De *Wageningsche Courant* geeft met het oog op den oogst en op den naderenden winter de volgende raadgevingen:

«Men zoeke zooveel en zoo dringend mogelijk, ieder op zijn gebied, van zijnen invloed gebruik te maken om de arbeidende klasse te overreden eenige voorzorgen te nemen, nu, terwijl nog volop werk is, en de tijd er is en nog aankomt om voor weinig geld van sommige artikels, zelfs voor eenige stuivers, zoo als kool, knollen, wortels, enz. zich wat te kunnen aanschaffen, hiervan eenigen voorraad op te doen. Wij weten het, al zijn de verdiensten ruim, er bijna niets door hen kan afgezonderd worden, maar leert de ervaring niet, ook van de laatste dure jaren, dat zij 's winters, wanneer de behoeften het meeste zijn, met de helft en minder moeten toekomen, en het moogen slechts weinigen zijn, er zijn er toch, die met zorg en vlijt nog altijd iets weten te sparen.

«Verder bevelen wij hen aan, die ruim met middelen gezegend zijn en gaarne de behoeftigen bijstaan, zich van alles ruim te voorzien, ten einde later, wanneer veel of niet, of duur te krijgen is, met mindere opoffering meer en beter te ondersteunen. Hierop wordt te weinig gelet en toch is het eene onwederlegbare waarheid, dat de moeite, die men zich daarvoor getroost, ruim beloond wordt. Wanneer ons vermogen zulks toelaat, is het zeer gemakkelijk eene handreiking te doen, doch men vergete niet, wordt deze goed besteed, de koopwaren bij geringe kwantiteit altijd duurder betaald worden; en hoe dikwijls gebeurt het niet, dat met giften in geld kwalijk wordt gehandeld.

Uit Herwijnen gaat nu reeds eene algemeene klagt uit over de vrees voor den aanstaanden winter. Het inundatiewater is er nog niet weg en de aardappelen beloven er weinig.

Op requisitoir van den heer officier van justitie bij de arrondissements-regtbank te Tiel, is gevankelijk binnengebragt zekere B., gekwalificeerde bij het postkantoor te Culemborg, beticht van het verduisteren van brieven, geldswaarde bevattende.

(*A. C.*)

Te Steenwijk heeft de gemeenteraad tot de afschaffing van de plaatselijke belasting op het gemaal, op den 1 Januarij e. k., besloten. Als aequivalent voor de som van *f* 1200, welke de stedelijke kas door die afschaffing komt te derven, zal de belasting op het gedistilleerd van 50 opcenten tot 120 verhoogd worden. Mogt de uitkomst dezer belasting aan de raming beantwoorden, zoo als daartoe de meest gegronde hoop bestaat, uithoofde dat de inning zeer verzekerd wordt door eene met de omliggende gemeenten getroffen overeenkomst, om in al die gemeenten de belasting op het gedisteleerd tot een bedrag van 120 opcenten te heffen, dan is het meer dan waarschijnlijk, dat de plaatselijke opcenten op het geslagt in een volgend jaar insgelijks zullen afgeschaft worden.

A. Ct.

In de raadsvergadering van Meppel van 23 Augustus is besloten tot de afschaffing van den plaatselijken accijns op het gemaal, benevens de belasting op het houden van honden; zullende het bedrag daarvan gevonden worden door een hoofdgeld.

In de *Prov. Gron. Ct.* leest men onder dagteekening Groningen den 22 dezer het volgende:

Wij stellen ons voor, dat velen met ons verwonderd zullen geweest zijn over de bijzondere hoogte, welke de koolzaadprijzen hier bereikt hebben, immers, geen onzer oudste beursgangers heugt het, dat hier ooit zulke prijzen voor het zaad besteed zijn, en dat nog wel voor eene kwaliteit, die minder olierijk is dan wel in andere jaren, en zulks onverminderd een aanvoer gelijk hier nu gisteren heeft plaats gevonden, van 1200 last, en dat door velen nog aanmerkelijk hooger geschat is.

Dit heeft ons dan ook aanleiding gegeven, om de vermoedelijke oorzaken eens op te sporen, en ziet hier wat ons daaromtrent door bevoegde personen is medegedeeld:

De bijzondere rijzing is in de eerste plaats hoofdzakelijk toe te schrijven aan het spel of den zoogenaamden leveringshandel in zaad en olie aan de Amsterdamsche markt. De koopers en verkoopers verbinden zich, om op bepaalde termijnen te leveren en te ontvangen, en toen nu de regen tijdens de inoogstiug inviel en veel zaad in vochtigen staat werd ter markt gebragt, maakten sommige verkoopers van zaad zich bevreesd, of er wel droog en leverbaar koolzaad zou zijn te bekomen, en begonnen tot dekking van het door hen gekochte tot klimmende prijzen op dezelfde termijnen weder in te koopen, van welken driftigen kooplust door de houders van op levering gekochte partijen in hooge mate werd gebruik gemaakt, en heeft thans die leveringshandel wel eenigermate den schijn van eenen kampstrijd tusschen koopers en verkoopers, waarbij de laatsten tot dusverre in erge mate het onderspit delven, daar de rijzing in weinige weken meer dan *f* 5 per mud bedraagt.

Eene tweede oorzaak van de rijzing, en die inzonderheid aan onze markt van invloed geweest is, zijn de belangrijke inkoopen, welke hier voor Belgische rekening zijn uitgevoerd, maar die thans op de verhooging schijnen gestaakt te zijn; en zal het nu grootelijks van het spel te Amsterdam afhangen, of zich de zaad- en dien ten gevolge ook de olieprijzen nog eenigen tijd op deze bijzondere hoogte zullen kunnen staande houden. Aan verdere verhooging wordt zeker door weinigen gedacht, daar de overtuiging bij den handdel vrij algemeen is, dat de zaad oogst zoowel hier als in Oost-Vriesland, Oldenburg en verder de kust langs tot in het Holsteinsche niet veel, benenen het middelmatige heeft opgeleverd en men van geen bepaald te kort in de opbrengst weet, dan allleen in Belgie, werwaarts nu op deze hooge prijzen van onderscheiden zijde genoeg zal heen stroomen, en wel in de eerste plaats van Frankrijk en Zeeland, alwaar, even als hier en in Oost-Friesland, alsook in Hamburg, voor Belgie gekocht en derwaarts gezonden wordt.

De heer F. Pompe, majoor-kommandant der dienstdoende schutterij van 's Bosch is benoemd tot ridder van de Luxemburgsche orde der Eikenkroon.

De zeven leden van den Gemeenteraad te Maastricht, die tengevolge van de niet-herkiezing des heeren Capitaine hun ontslag genomen hebben, hebben thans eene circulaire tot de kiezers dier stad gerigt, waarin zij verklaren zich de benoeming te zullen laten welgevallen, ingeval de meerderheid der kiezers hunne stem op hen zouden uitbrengen. De *Courrier de la Meuse* deze circulaire mededeelende, doet dezelve van eenige beschouwingen volgen, welke de bespottelijke houding en inconsequentie dier heeren doen uitkomen.

Nijmegen, 23 Aug. In het nabij gelegen Pruissische dorp Wielderen heeft gisteren een ontzettend ongeluk plaats gehad. De grond, benoodigd voor den dam, die daar ter plaatse, tot beveiliging der aangrenzende polders, langs het zoogenaamde Wieldersche meer ligt, werd uit den berg gegraven die aldaar langs den straatweg loopt. Door eene onbedachte wijze van werken, was deze berg aan den voet diep uitgegraven, toen eensklaps de ver overhellende top instortte, en een der werklieden onder de vallende aarde bedolven werd. Onmiddellijk werden alle pogingen aangewend om den ongelukkige te redden, doch te vergeefs, na 2 uren gravens vond men zijn lijk. Hij laat eene vrouw en vier kinderen na.

Vlissingen, 22 Aug. Heden morgen vertrok van hier naar het Nieuwe Diep Zr. Ms. stoomschroef korvet *Medusa*. Behalve den komm. van Maldechem, bestaat het état-major uit den eersten officier van Maurik, de officieren Slegt, Brantsen, Enslie, de dokt. 1e klasse Juzi, 2e kl. Ermerens en den offic. van adm. Boom.»

Zevenaar, 24 Aug. Heden nacht woedde in deze streken een zwaar onweder, vergezeld van hevigen regen en wind. Tusschen deze stad en Babberich sloeg de bliksem in het landhuis genaamd het Valdijk, waardoor brand ontstond en het geheele gebouw eene prooi der vlammen werd.

De bewoner, zegt men zou alle hulp tot blussching geweigerd hebben, onder de vrij zonderlinge bewering dat, als het huis branden moest, alle middelen tot blussching toch doelloos waren. Hij zou het dan ook maar hebben laten branden.

(*Arnh. Ct.*)

Publieke Vermakelijkheden.

Kon. Fransche Schouwb., Maandag 27 Aug. 7 ure. CE QUE FEMME VEUT......, vaudeville en deux actes; Mme ET Mr. PINCHON vaudeville en un acte; IL FAUT QU'UNE PORTE SOIT OUVERTE OU FERMÉE, comedie en un acte; UNE OUVERTURE à GRAND ORCHESTRE.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 24 Augustus 1855.

Nederland.	Pct.	
Ned. W. Schuld.	2 1/2	63 3/4
Dito Certificat. .	3	76
Dito Dito . .	4	93 5/16
O. I. Leening. .	4	93 1/8
Amort. Syndic.	3 1/2	
Hand.-Maats. .	4 1/2	
Belgie.		
Certificaten. . .	2 1/2	
D° *Rothschild* .	2 1/2	
Frankrijk.		
Obligatiën . . .	3	
Spanje.		
Nieuwe	1 1/4	18 3/4 13/16
Dito Buitenl. .	3	
D° Binnenl. 8/m.	3	31 1/16
Bew. Sp. Com.		
Amort. Schuld.		
Portugal.		
Londen nieuwe.	3	40 1/8
Dito uitgest . .	4	

Rusland.	Pct.	
Hope 1798/1816	5	103
Dito 1828/1829	5	102 1/4
Cert. 1831/1838	5	
Dito Dito	4 1/2	89 1/4
Dito *Hope* . . .	4	77 3/4
Dito *Stieglitz* .	5	76 3/4
Dito dito 5e Ser.	4	
Dito 1854 . . .	5	82 5/16 3/8
Inschr. Assig. .	6	
Certific. dito. .	6	59 3/8
Polen.		
Obligatien . . .	4	
Oostenrijk.		
Metalliek . . .	5	62 3/4 13/16
Dito bet. Amst.	5	74 3/8 9/16 5/16
Dito Nation. .	5	67 3/4 13/16 5/8
Dito 1847 . . .	2 1/2	32 1/16 1/8
Dito 1851/1852	2 1/2	32 1/16 1/8

Mexic., te Lond. 3 pct. 20 13/16, 7/8; dito Onb. 20 3/8, 7/8; Gren.; te Lond. p. s. 100. 2 1/2 pct. 18 3/8, 1/4; dito Onb. 3 1/4, 5/8.

Onze fondsen markt leverde heden in het geheel niet meldenswaardigs op. Alleenlijk bleven Oostenrijksche fondsen, door eenige kleine verkoopers iets flaauwer.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.